

Akademie múzických umění v Praze

Filmová a televizní fakulta

Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vzdělávání s pomocí televize se zaměřením na ČT edu

Barbora Smotlachová

Vedoucí práce: PhDr. Václav Moravec, Ph.D.

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, květen 2023

**The Academy of Performing Arts in Prague
Film and TV School**

Film, Television, Photography and New Media
Production

BACHELOR'S THESIS

Education Using Television With a Focus on CT Edu

Barbora Smotlachová

Thesis supervisor: PhDr. Václav Moravec, Ph.D.

Academic title: BcA.

Prague, May 2023

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

Vzdělávání s pomocí televize se zaměřením na ČT edu

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne

.....

Barbora Smotlachová, podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Václavu Moravcovi, Ph.D. za rady při vedení mé práce. Děkuji také Alžbětě Plívové a Janu Štěpánkovi za čas a cenné informace, které mi věnovali.

Abstrakt

Tato práce se zabývá vztahem České televize, vysílatele veřejné služby, ke vzdělávání svých diváků, úkolem daným zákonem o České televizi a Kodexem České televize. Zkoumá využití vzdělávacích pořadů a obecně audiovizuálních děl v procesu vzdělávání. Zaměřuje se na webový portál vzdělávacích videí České televize ČT edu. Cílem je objasnit, jak Česká televize svůj edukační vliv plní a jakým způsobem na tom spolupracuje s pedagogy, odborníky na vzdělávání či školskými institucemi.

Abstract

This thesis deals with the relationship of Czech Television, a public service broadcaster, to the education of its viewers, a task given by the Act on Czech Television and the Czech Television Code. It examines the use of educational programmes and audiovisual works in general in the process of education. It focuses on the Czech Television's web portal for educational videos, CT edu. The aim is to clarify how Czech Television fulfils its educational influence and how it cooperates with teachers, educational experts or educational institutions in this respect.

Obsah

Úvod	7
1. Televize veřejné služby a její vztah ke vzdělávání	8
1.1 Česká televize	8
1.1.1 Vzdělávací pořady v České televizi.....	9
1.2 British Broadcasting Corporation	12
2. Vzdělávání s pomocí televize.....	15
2.1 Způsoby zařazení videa do vzdělávacího procesu	17
3. ČT edu.....	19
3.1 Vývoj fungování ČT edu	19
3.2 Zahraniční inspirace pro ČT edu – BBC Bitesize.....	21
3.3 Návrhy na zlepšení ČT edu v kontextu BBC Bitesize.....	22
4. Vznik obsahu pro ČT edu	24
4.1 Spolupráce mezi ČT edu a NPI	24
Závěr	27
Seznam použitých zdrojů.....	28

Úvod

Audiovizuální díla v podobě filmů, televizních pořadů či krátkých internetových videí prostupují životy současných generací na mnoha frontách. Vedle zábavy a odpočinku mohou mít, ať už jako primární cíl či vedlejší účinek, naučný nebo přímo vzdělávací efekt. Ve své práci se zabývám, jak se vzdělávací funkcí audiovizuálního díla pracuje televize veřejné služby. Ta má v České republice ze zákona danou povinnost své diváky vzdělávat. Zkoumání České televize (dále jen ČT) pro účely své bakalářské práce jsem si vybrala právě proto, že z její povahy televize veřejné služby jsou na ni ze zákona kladeny vyšší nároky na vzdělávací roli než na ostatní komerční televize. Dalším faktorem byl pro mě její obrovský dosah do českých domácností a vznik portálu ČT edu, který mě osobně zaujal.

Za cíl práce si kladu pomocí zkoumání pramenných zdrojů objasnit způsoby, jimiž ČT svůj edukační vliv naplňuje. Ve svém výzkumu procházím zejména normativní rámec problematiky, výroční zprávy referující o zastoupení vzdělávacích pořadů ve vysílání kanálů ČT a internetové zdroje. Blíže se zaměřuji na portál vzdělávacích videí ČT edu, jehož vznik vnímám jako významný krok v naplňování edukačního cíle ČT. Tu ve své práci komparuji s britskou televizí veřejné služby BBC, jež byla v minulosti ČT předkládána za referenční instituci v naplňování veřejně prospěšných cílů. Dále ve své práci objasňuji institucionální ukotvení spolupráce s pedagogy, odborníky na vzdělávání či se školskými orgány při tvorbě obsahu ČT edu. Pro hlubší vhled do problematiky jsem vedla strukturovaný rozhovor s vedoucí komunikace a vnějších vztahů ČT, Alžbětou Plívovou, jež je zároveň manažerkou projektu ČT edu, a vedoucím oddělení komunikace Národního pedagogického institutu, Janem Štěpánkem.

V první kapitole práce se zabývám legislativním ukotvením vzdělávací funkce ČT a popisuji, jakým obsahem ČT tento závazek naplňuje. Pro širší kontext ukazuji nastavení vzdělávací role britské televize veřejné služby BBC a připojuji také malý historický vhled do vývoje BBC Education, jež může být jistou inspirací pro společné fungování vzdělávacích a vysílacích institucí v České republice. Ve druhé kapitole popisuji vlivy, kterými na nás televize a média obecně působí a ukazují, jak se jich dá využít pro společný prospěch ve vyučování. Třetí kapitola se zaměřuje na internetový vzdělávací portál ČT edu, jeho vznik a vývoj. Pro získání mezinárodního kontextu vedle ČT edu ukazuji BBC Bitesize, obdobný projekt provozovaný televizí BBC. V závěru kapitoly naznačuji cesty ke zlepšení ČT edu na základě evaluace programu BBC Bitesize provedené na University College London. V poslední, čtvrté kapitole práce čerpám ze strukturovaných rozhovorů, jež jsem vedla. Na základě nich ukazuji proces spolupráce ČT a Národního pedagogického institutu na vzniku obsahu ČT edu.

1. Televize veřejné služby a její vztah ke vzdělávání

Ve své práci se z velké většiny věnuji televizi veřejné služby v České republice. Ta vnímá podporu vzdělávání jako jeden ze svých stěžejních úkolů, to se promítá primárně do tvorby a vysílání vzdělávacích pořadů, jejichž podíl na programu ČT v poslední dekádě významně stoupal.¹ Přístupy televizí se mohou různit, proto bych vedle ČT chtěla ukázat fungování další významné instituce, a to britské televize BBC. BBC je na poli veřejné služby světovým průkopníkem a v minulosti byla ČT často předkládána za vzor.²

1.1 Česká televize

ČT byla coby televize veřejné služby zřízena zákonem o ČT ke dni 1. ledna 1992.³ Zákon stanovuje: „Česká televize poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu.“⁴ V současné době ČT provozuje šest televizních programů, plnoformátové ČT1 a ČT2, zpravodajský ČT24, sportovní ČT sport, dětský ČT :D a kulturní ČT art.

Povinnost vzdělávat své diváky ČT ukládá už sám Zákon o ČT, kterým je tato instituce zřízena. Povinnost vyrábět a vysílat vedle „zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných pořadů“⁵ také pořady vzdělávací a pořady pro děti a mládež spadá mezi hlavní úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání.⁶

ČT se kromě Zákonu o ČT řídí také dalšími zákony upravujícími vysílání na území České republiky, jsou to Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích, Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání, Zákon o regulaci reklamy a Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání.⁷

Zákon o ČT předjímá přijetí Kodexu ČT. Kodex ČT byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR dne 2. července 2003 a jedná se o soubor zásad a pravidel naplňování veřejné

¹ PLÍVOVÁ, Alžběta [online interview] 6.5.2023 [cit.:2023-05-06]

² BBC: vzor digitální České televize. ČT24 [online]. Praha: Česká televize, 2011 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/nazory/1263875-bbc-vzor-digitalni-ceske-televize>

³ Česká televize je nezávislá na státu, neodpovídá za závazky státu a stát neodpovídá za závazky České televize. Statutárním orgánem České televize je generální ředitel jmenovaný Radou ČT na šestileté období. Kontrolním orgánem je patnáctičlenná Rada ČT volena Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR na šest let s dvouletou obměnou jedné třetiny členů. Podrobněji v zákoně č. 483/1991 Sb.

⁴ Zákon o České televizi č. 483/1991 Sb. §2 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů

⁵ Zákon o České televizi č. 483/1991 Sb. §2 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů

⁶ Tamtéž.

⁷ Zákony. Česká televize [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>

služby v oblasti televizního vysílání.⁸ Kodex ČT se úpravě vysílání a tvorby pro děti a mládež věnuje ve článku 2 nazvaném Zvláštní pozornost dětskému divákovi. Za cíle si ČT ve vztahu k dětskému divákovi stanovuje „pomáhat objevovat a přijímat za vlastní hodnoty slušnosti, vzdělanosti, pracovitosti a úcty k životnímu prostředí.“⁹ Těchto cílů ČT dosahuje programovou nabídkou tvořenou především českými a světovými pohádkami, filmy pro děti a mládež, soutěžními, vzdělávacími a výchovnými pořady. Dle Kodexu ČT dále přispívá ke kulturní orientaci, popularizaci sportu a integraci dětí a mladých lidí se zdravotním postižením.¹⁰

V článku 10 Kodexu se ČT zavazuje k tvorbě a vysílání populárně vzdělávacích a osvětových pořadů pro různé věkové i zájmové skupiny, v programové skladbě je také nezanedbatelné zastoupení pořadů přispívajících ke znalosti cizích jazyků. ČT by podle Kodexu měla „tam, kde je to možné a vhodné, doplnit uvedení vzdělávacího či osvětového pořadu nabídkou dalších zdrojů informací o tématu včetně publikace vzdělávacích informací na vlastních internetových stránkách (e-learning).“¹¹

1.1.1 Vzdělávací pořady v České televizi

ČT definuje vzdělávací pořad dle Evropské vysílací unie (dále jen EBU) jako „pořad, který si přímo klade za cíl přispívat divákům k osvojení znalostí, dovedností a postojů, rozvíjet poznávací a praktické činnosti a kultivovat jejich všeobecný rozhled, a to prostřednictvím specifických audiovizuálních forem.“¹² Dle Zprávy o vzdělávání ve vysílání České televize v roce 2019 ČT vzdělávací pořady dále rozlišuje na „tzv. pořad přímo vzdělávací (osvětový) definovaný EBU a nepřímou/rozšířeně vzdělávací, což jsou žánrově bohatší pořady, kde je vzdělávací prvek přítomný spíše obsahem než formou. Vše se děje dle metodiky Evropské vysílací unie. V širším smyslu slova, tedy pořad ‚nepřímou vzdělávací‘, počítáme ke vzdělávacím pořadům i některé pořady dramatické, pokud splňují podmínku určité vzdělávací nadstavby [...]“¹³

⁸ Preambule a pravidla: Kodex ČT. Česká televize [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-05-21]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

⁹ Kodex České televize, čl. 2. Praha: Česká televize, 2003. ISBN 80-85005-46-8.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Kodex České televize, čl. 10. Praha: Česká televize, 2003. ISBN 80-85005-46-8.

¹² FRIDRICH, Milan. Zpráva o vzdělávání ve vysílání České televize v roce 2019. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2020, s. 5 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z:

https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1676.pdf?v=1&_ga=2.109283654.2108170727.1672221673-1550057633.1672221670

¹³ Tamtéž.

V roce 2019 ČT odvysílala na všech svých programech dohromady 14 528 hodin pořadů vzdělávacího typu v širším pojetí, což je 33,2 % celkového ročního vysílacího času všech kanálů ČT, čistě vzdělávacím pořadům bylo z uvedeného celku 14 528 hodin věnováno 3 335 hodin.¹⁴

Následující graf ukazuje vysílací plochu věnovanou vzdělávacím pořadům na jednotlivých kanálech ČT v roce 2019.

Graf č. 1

2019 - rozšířené vzdělávání (prog.typy) všechny programy	hodiny						Celk.
	ČT1	ČT2	ČT24	ČT sport	ČT :D	ČT art	
dramatický se vzděl.prvkem	332	302			382	354	1370
zábavný se vzdělávacím prvkem	1319	94	48	4	116	49	1630
hudební se vzdělávacím prvkem	9	148			49	706	912
sportovní se vzdělávacím prvkem				22	58		80
zpravodajský/redakce vědy	136		336				472
publicistický	287	361	143		17	219	1027
dokumentární	324	3795	70	18	87	1063	5356
vzdělávací přímo	1134	1009			1164	28	3335
náboženský	12	279				14	304
ostatní - osvětové a partnerské spoty	21	16	0	2	0	0	39
celkem vzdělávání rozšířené	3575	6005	596	45	1874	2433	14528
celková vysílací plocha	8760	8760	8760	8760	5110	3650	43800

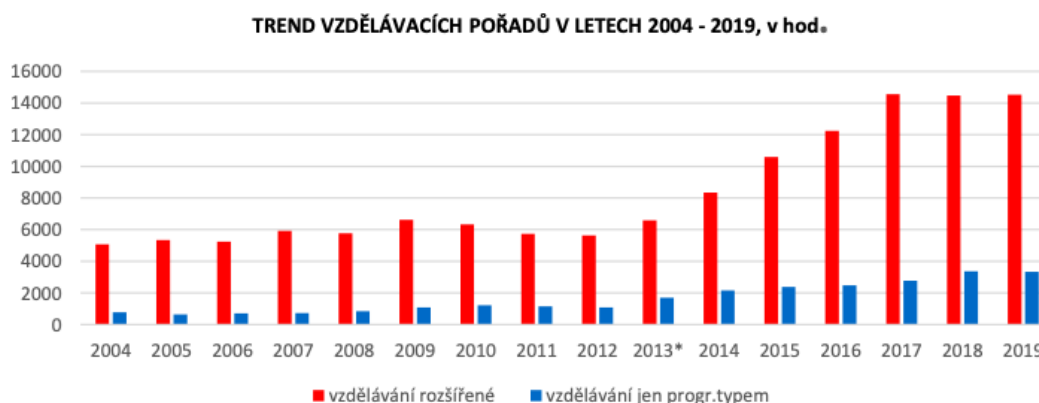
2019 - rozšířené vzdělávání (prog.typy) všechny programy (hod/%)	%						Celk.
	ČT1	ČT2	ČT24	ČT sport	ČT :D	ČT art	
vzdělávací	12,9	11,5	0,0	0,0	22,8	0,8	7,6
celkem vzdělávání rozšířené	40,8	68,5	6,8	0,5	36,7	66,7	33,2
celková vysílací plocha	100	100	100	100	100	100	100

Zdroj: Fridrich Milan, 2020

¹⁴ FRIDRICH, Milan. Zpráva o vzdělávání ve vysílání České televize v roce 2019. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2020, s. 7 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1676.pdf?v=1&_ga=2.109283654.2108170727.1672221673-1550057633.1672221670

Na dalším grafu lze vidět nárůst počtu vysílacích hodin věnovaných vzdělávacím pořadům v ČT od roku 2013. Poslední tři sledované roky se počtem odvysílaných hodin pohybují na téměř shodné úrovni.

Graf č. 2

Zdroj: Fridrich Milan, 2020

Přes 60 % všech vzdělávacích pořadů spadá do vlastní výroby ČT, zakázek, vlastní koprodukce a společné výroby. Druhým zdrojem vzdělávacích pořadů (necelých 40 %) představovaly v roce 2019 domácí a zahraniční akvizice nebo výměna. U čistě vzdělávacích pořadů tvořil podíl vlastní výroby vč. zakázek a koprodukcí 74,1 %, což dle citované zprávy ČT hodnotí příznivě.¹⁵ Vzdělávací pořady vysílané ČT jsou dle ní hodnoceny nadprůměrně, ČT u nich meziročně zaznamenala navýšení spokojenosti, originality a zaujetí.¹⁶ Závěrem zprávy za rok 2019 ČT zmiňuje, že podle výsledků poslední analýzy EBU se ČT dlouhodobě řadí mezi vysílatele s vysokým podílem vzdělávacích pořadů ve srovnání s veřejnoprávními médii v Evropské unii.¹⁷

V roce 2020 spustila ČT internetový portál ČT edu využívající bohatý archiv ČT pro doplnění či ilustraci výuky žáků a studentů předškolního, základního a středoškolského stupně vzdělávání.¹⁸ ČT tímto krokem vhodně naplňuje Kodex ČT čl. 10, kde se zavazuje k publikaci doprovodných vzdělávacích materiálů na vlastních webových stránkách.¹⁹

¹⁵ FRIDRICH, Milan. Zpráva o vzdělávání ve vysílání České televize v roce 2019. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2020, s. 10 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1676.pdf?v=1&_ga=2.109283654.2108170727.1672221673-1550057633.1672221670

¹⁶ Tamtéž, s. 12.

¹⁷ Tamtéž, s. 86.

¹⁸ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2020. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1759.pdf?v=2>

¹⁹ Kodex České televize, čl. 10. Praha: Česká televize, 2003. ISBN 80-85005-46-8.

1.2 British Broadcasting Corporation

Britská veřejnoprávní televize British Broadcasting Corporation (dále jen BBC) byla založena v roce 1922 jako soukromá společnost s názvem British Broadcasting Company, ta byla na doporučení parlamentního výboru o tři roky později zrušena a v roce 1927 nahrazena televizí veřejné služby BBC, tak jak ji známe dnes.²⁰ BBC funguje na základě Královské charty (The Royal Charter), jež je jejím konstitučním základem. Královská charta stanovuje BBC cíl, poslání a veřejné účely.²¹ Článek 6 odstavec 2 Královské charty se věnuje přístupu ke vzdělávání a zní:

„6. Veřejné účely

(2) Podporovat vzdělávání lidí všech věkových kategorií: BBC by měla každému pomáhat učit se o různých tématech způsobem, který pro ně bude přístupný, poutavý, inspirativní a náročný. BBC by měla poskytovat specializovaný vzdělávací obsah, který pomůže podpořit učení dětí a dospívajících ve Spojeném království. Prostřednictvím partnerství se vzdělávacími, sportovními a kulturními institucemi by měla podporovat lidi v objevování nových témat a účasti na nových aktivitách.“²²

BBC často komunikuje vyplývající z článku – jejím posláním a účelem je poskytovat vzdělání všem. BBC oslavila na podzim 2022 stoleté výročí vzniku, přičemž nedílnou součástí posledních 100 let vysílání BBC byla odnož zaměřující se na vzdělávání, BBC Education, která podle svého často zmiňovaného hesla „pomáhá měnit životy skrze vzdělávání“.²³ Na vzdělávací roli kladla BBC důraz od svých počátků ve 20. letech 20. století, kdy mělo vysílání pro školy pevně vyhrazený čas na jednom rozhlasovém a jednom televizním kanálu. Vrcholu dosáhlo školní vysílání v 70. letech 20. století, kdy více než 90 % škol ve Velké Británii ve výuce využívalo přes 130 různých vzdělávacích pořadů z produkce BBC. Útlum nastal koncem 80. let po přijetí školského zákona a zákona o vysílání.²⁴

Od roku 1929 do zániku v roce 2000 fungoval ve Velké Británii v oblasti školního vysílání poradní orgán „Central Council for School Broadcasting“, později přejmenovaný na „School Broadcasting Council“ (dále jen SBC). Jeho členy, rozdělené do podvýborů zaměřených podle vyučovacích předmětů, později podle věkových skupin žáků, kteří se scházeli dvakrát až třikrát

²⁰ British Broadcasting Corporation. Britannica [online]. 2023 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/British-Broadcasting-Corporation>

²¹ About the BBC: Charter and Agreement. BBC [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/governance/charter>

²² Copy of Royal Charter for the continuance of the British Broadcasting Corporation. BBC [online]. BBC, 2016 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/2016/charter.pdf

²³ FOULKES, Helen. BBC Education Briefing for the UK Education sector: 22 November [online]. BBC, 2022 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/briefing-22-november-2022.pdf>

²⁴ BARCLAY, Steven. The BBC School Broadcasting Council and the Education System 1935–1971. *Media History* [online]. 2022, 2021, 28(2), 214–229 [cit. 2023-04-23]. ISSN 1368-8804. Dostupné z: doi:10.1080/13688804.2021.1917350

ročně, jmenovala řada vzdělávacích a profesních organizací. Motivace k vytvoření SBC byly zajistit, aby vysílání pro školy plnilo svoji vzdělávací funkci, přesvědčit učitele k integraci vysílání do osnov, a obecně zlepšit vztahy BBC se světem vzdělávání. SBC mělo vůči BBC širokou paletu pravomocí. Například schvalovalo pořady do výroby, aniž by mělo přehled o jejich rozpočtech. Během svého působení získalo SBC také roli zadavatelů pořadů. Úzce provázaný vztah mezi producenty SBC a BBC se neosvědčil, proto záhy převzali skutečnou kontrolu nad výrobou sami producenti BBC. SBC a školní vysílání bylo po celou dobu financováno pouze ze zdrojů BBC, přestože mnozí zástupci BBC doufali, že vláda školní vysílání finančně podpoří. Spolupráce BBC a SBC rozhodně nebyla ideální a vždy efektivní, přínos ovšem zaznamenala ve funkci dlouhodobé zpětné vazby a kontroly, která zamezila přešlapům mimo vytyčenou osu vzdělávání.²⁵

Záhy po vzniku internetu v roce 1989 začala BBC zvažovat jeho vzdělávací funkci a v roce 1994 BBC Education spustila web s názvem *BBC Networking Club* s cílem pomoci publiku zorientovat se v novém online prostoru. Neujal se, ale spolu s dalšími projekty vedl k založení BBC Education Online poskytujícím materiály pro žáky i dospělé, který se rychle a úspěšně osvědčil s projekty GCSE Bitesize a Webwise.²⁶

Ve stručném přehledu o vzdělávacích aktivitách BBC Education z roku 2022 věnovaném vzdělávacímu sektoru plánuje BBC v roce 2023 navštívit 400 škol napříč Spojeným královstvím a s projektem Share Your Story promluvit ke 40 tisícům britských studentů. Těchto interaktivních besed se mají účastnit známá jména z televize, rozhlasu, sportu a zpravodajství, jejich cílem je inspirovat nastupující generaci a obohatit rozhled studentů o možnostech výběru budoucí kariéry.²⁷

BBC Education se dělí na menší vzdělávací kanály. Největší z nich tvoří webová stránka BBC Bitesize poskytující materiály pro samostudium dětí ve věku 5 až 16 let. Dále existuje webová stránka BBC Teach, kde je učitelům poskytnut obsah z archivu BBC pro obohacení jejich výuky.²⁸ Bitesize Parents' Toolkit spuštěný během pandemie a uzavřených škol nabízí tipy, užitečné odkazy a odborné rady na podporu rodičů při učení svých dětí doma.²⁹ Tiny Happy People podporuje rodiče v rozvoji dětí ve věku 0 až 4 roky. V neposlední řadě připravuje BBC

²⁵ BARCLAY, Steven. The BBC School Broadcasting Council and the Education System 1935–1971. *Media History* [online]. 2022, 2021, 28(2), 214-229 [cit. 2023-04-23]. ISSN 1368-8804. Dostupné z: doi:10.1080/13688804.2021.1917350

²⁶ AUCKLAND, George. Educational Services by BBC Public Service Broadcasting in the New Era [online]. 2008, str. 4 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: http://www.nhk.or.jp/bunken/english/reports/pdf/08_no6_04.pdf

²⁷ FOULKES, Helen. BBC Education Briefing for the UK Education sector: 22 November [online]. BBC, 2022 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/briefing-22-november-2022.pdf>

²⁸ About the BBC: BBC Education. BBC [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/>

²⁹ FOULKES, Helen. BBC Education Briefing for the UK Education sector: 22 November [online]. BBC, 2022 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/briefing-22-november-2022.pdf>

osvětové kampaně reflektující společenské potřeby a deficity ve vzdělávání. BBC Education se zavázala k posilování vztahů se vzdělávacími institucemi a komerčními společnostmi, jež rozvíjejí softwarové technologie pro zlepšení výuky vedené učiteli naživo ve třídách. Pořádá také pravidelné akce pro účastníky z oboru, kde sdílí informace o svých aktivitách a plánech.³⁰

³⁰ About the BBC: BBC Education. BBC [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/>

2. Vzdělávání s pomocí televize

Různé druhy způsobů, jimiž média ovlivňují jednotlivce konzumující jejich obsah, popsal mediální pedagog James Potter. Jedním z nich je působení kognitivní (poznávací) povahy. To znamená, že si člověk dokáže zapamatovat podněty a poznatky, které mu média předávají. Může se tak dít záměrně i nezáměrně.³¹ Z pohledu médií se záměrné poznávací působení využívá například ve zpravodajství, osvětové kampani nebo reklamě. Jednotlivec účinky záměrně užívá například při vyhledávání informací.³² Nezáměrné kognitivní procesy se naopak „odehrávají mimoděk, např. filmy určené výhradně k relaxaci či zábavě poskytují současně poznatky o určité zemi, o chování lidí apod.“³³

Přes rychlý rozvoj technologií a způsobů trávení volného času je televize pro děti stále významným médiem. Denně nebo téměř denně ji sledují téměř tři čtvrtiny dětí ve věku 4 až 14 let, nejvíce času však sledováním televize tráví děti ve věku 4 až 6 let.³⁴ Za dobu existence televize vzniklo mnoho studií mapujících dopad televizního vysílání na děti a mládež, studie zabývající se násilím v médiích dokonce prokázaly vztah mezi násilím zobrazovaným na obrazovkách s následnou agresivitou u dětí a mladistvých.³⁵ Mezi jinými nevýhodami televizního vlivu bývá zmiňována chybějící lidská vzájemnost a omezená možnost sociální interakce.³⁶ Podle Adama Suchého se odborné názory v českém prostředí pohybují na široké škále od přeceňování negativního vlivu médií až po dokazování blahodárného vlivu některých pořadů na vývoj dětí a mládeže. Přesto převládá názor, že výrazné omezení či úplné vyřazení televize ze života dětí by mělo spíše kontraproduktivní účinek. Děti sdílejí zkušenosti ze sledování televize se svými vrstevníky, úplný zákaz televize by je diskvalifikoval z budované sociální sítě, sledování některých pořadů zároveň dítěti zprostředkovává společenské a kulturní hodnoty.³⁷ Podle britského akademika Denise McQuaila jsou masová média klíčovými nástroji socializace, ačkoliv je toto tvrzení těžké prokázat vzhledem k jejich dlouhodobému působení.³⁸ Podle Suchého výzkumu s dětmi v páté a osmé třídě základní školy převládá u dětí obliba sledování komedií, seriálů a akčních filmů. Názory některých

³¹ POTTER, W. James. *Media Effects*. SAGE Publications, 2012. ISBN 9781544308500.

³² JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015, s. 333,334 ISBN 978-80-262-0743-6.

³³ Tamtéž.

³⁴ NIELSEN ADMPHOSHERE, A.S. ATO: Z médií dávají děti nejčastěji přednost televizi, ta předčí i počítačové hry nebo internet [online]. Praha: Asociace televizních organizací, 2018 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: https://simar.cz/assets/media/files/assets/uploads/180409_ATO_Z_medii_davaji_deti_nejcasteji_prednost_televizi_ta_predci_i_pdf

³⁵ SUCHÝ, Adam. *Mediální zlo – mýty a realita: souvislost mezi sledováním televize a agresivitou dětí* [online]. Praha: Triton, 2007, s. 13 [cit. 2023-05-14]. ISBN 978-80-7254-926-9.

³⁶ MAŠEK, Jan. *Audiovizuální komunikace výukových médií*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2002, 126 s. ISBN 8070829052.

³⁷ SUCHÝ, Adam. *Mediální zlo – mýty a realita: souvislost mezi sledováním televize a agresivitou dětí* [online]. Praha: Triton, 2007 [cit. 2023-05-14]. ISBN 978-80-7254-926-9.

³⁸ MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002. 447 s. ISBN 80-7178-714-0.

odborníků potvrzují i Suchého výzkum, že děti v období od osmi do dvanácti let začínají nacházet zábavu a ponaučení také ve sledování odborných dokumentárních filmů, jež nejsou určeny primárně dětem, dále ve vědeckých objevech a zábavných soutěžích rozšiřujících všeobecný rozhled.³⁹

Podle Zdeňka Hela by výzkumy zjišťující negativní dopady spojené s nadměrným sledováním televize neměly přehlušit pozitivní vliv televize, který netkví jen v nabývání nových znalostí, ale také v objevování hodnotových postojů a názorů. Kladný vliv se nejčastěji projevuje na pochopení významu mezilidské tolerance, akceptování rovnosti pohlaví, přístupu ke zvířatům jako k živým bytostem apod.⁴⁰ Dítě se při sledování televize stane spoluúčastníkem řešení fiktivních situací, učí se, jak reagovat ve chvílích, které samo neprožilo, a otevírají se mu nové dimenze vnímání okolního světa.⁴¹ Pozitivní účinek televizního vysílání ale není výsledkem každého posazení dítěte před televizi a ponechání ho napospas programové nabídky. Je třeba s dítětem mluvit o tom, co v televizi sleduje, nechat ho převyprávět, co bylo obsahem pořadu, co mu pořad předal, vysvětlovat termíny, kterým dítě nerozumí. Dítě by se mělo za pomoci učitele či rodiče naučit vybrat si s rozmyslem pořad ke sledování, a nejen nepřítomně přijímat, co zrovna v televizi běží. Díky tomu si tvoří kritický pohled a učí se samostatnému rozhodování.⁴² Helus říká, že specifické edukační působení – mediální, resp. multimediální výchova, která by měla působit jak ze strany školy, tak i přímo v rodině, je pro kýžený pozitivní vliv nezbytná.⁴³ Podle Hany Havlíkové, garantky prvního stupně vzdělávání v Národním pedagogickém institutu, vhodně vybrané video svou názorností, předávanými informacemi a novými zrakovými podněty dobře doplňuje obsah učebnic, navíc prostřednictvím média, které je dětem blízké a kterému dobře rozumí. Videá mohou zároveň učitelům pomoci s motivací žáků a předáním impulsu ke společné diskuzi.⁴⁴

Obrovský potenciál ve využití elektronických médií ve vzdělávání vidí Marína Landová. Výzkumné poznatky ukázaly, že ČT vyrábí a vysílá řadu kvalitních vzdělávacích pořadů či pořadů se vzdělávacím prvkem jako např. dokumentární filmy a pořady. ČT by se ale podle Landové měla po vzoru BBC vydat cestou rozsáhlejší webové prezentace pořadů a doplňkových informací v rámci e-learningového vzdělávání na vlastních webových stránkách, což ČT ukládá za povinnost Kodex České televize. K prohloubení vzdělávací

³⁹ SUCHÝ, Adam. *Mediální zlo – mýty a realita: souvislost mezi sledováním televize a agresivitou dětí* [online]. Praha: Triton, 2007 [cit. 2023-05-14]. ISBN 978-80-7254-926-9.

⁴⁰ HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 228 s. ISBN 8071788880.

⁴¹ SPOUSTA, Vladimír in KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-731-5004-2.

⁴² HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 228 s. ISBN 8071788880

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ Rok, kdy se mezi učebnice dostala i vzdělávací videa. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9426>

funkce ČT by také prospěl ucelený, komplexní a koncepční přístup spolupráce se školskými orgány. Landová tvrdí, že koncepce ČT je nulová a spolupráce probíhá při tvorbě vzdělávacích pořadů spíše nahodile se školami a jednotlivými pedagogy.⁴⁵ Landové kritika vyšla v publikaci Jana Jiráka a Radima Woláka v roce 2007, od té doby došlo k výraznému posunu, ČT v roce 2020 spustila vzdělávací e-learningový webový portál ČT edu⁴⁶, kterému se více v další kapitole své práce.

2.1 Způsoby zařazení videa do vzdělávacího procesu

Televizní vysílání, vzdělávací pořady a obecně audiovizuální tvorba může mít ve vzdělávacím procesu mnoho funkcí, jak jsem zmiňovala v předchozích kapitolách (socializace, objevování a osvojování hodnot, nacházení vzorů, poznávání nových situací a prostředí apod.). Podle Oldřicha Šimoníka plní zařazení videopořadu přímo do vyučování následující funkce:

- **Motivační** – žáky lze motivovat využitím didaktické techniky, technika by měla odpovídat současným technologickým trendům, neměla by být příliš zastaralá. V dnešní době tomuto odpovídá využití dataprojektoru, počítače, tabletu či chytrého telefonu.
- **Učební** – video může pomoci učiteli znázornit jevy, místa, poznatky, se kterými by se jinak žák nedostal do kontaktu, výuka poté nabývá jasných a konkrétních rozměrů a výklad je pro žáka méně abstraktní.
- **Doplňková** – video doplňuje a rozšiřuje učitelův výklad, může nabízet nová řešení či pohledy na probíranou tematiku.
- **Shrnující** – učitel může pomocí videa shrnout a žákovi ucelit probranou látku.
- **Instrukční** – vybraná videa mohou mít roli návodu k určité činnosti (jak na chemický pokus, jak správně třídit odpad, jak se zachovat v určité situaci apod.).⁴⁷

Stanoveného výchovně-vzdělávacího cíle učitel dosáhne ale pouze za předpokladu, že dodrží správný postup zařazení videa do výuky. Důležitá je učitelova dřívější příprava, správný výběr videa odpovídající věku žáků či přiměřená délka pořadu. Je v pořádku, pokud se učitel rozhodne využít pouze některé části z videa, video s příliš širokým záběrem, který se tématu dotýká třeba jen okrajově, může totiž mít na výuku kontraproduktivní efekt.⁴⁸ Video může mít také jiný didaktický záměr, než je plánovaný cíl hodiny vedené pedagogem,

⁴⁵ LANDOVÁ M. in JIRÁK, Jan a Radim WOLÁK, ed. *Mediaální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Radioservis, 2007. ISBN 978-80-86212-58-6.

⁴⁶ ČT spouští vzdělávací web ČT edu, na úvod má tři tisíce videí. MediaGuru [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/03/ct-spusti-vzdelavaci-web-ct-edu-na-uvod-ma-tri-tisice-videi/>

⁴⁷ ŠIMONÍK, Oldřich. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: MSD s.r.o. Brno, 2005, s. 132. Škola v praxi, svazek 3. ISBN 80-86633-33-0.

⁴⁸ Tamtéž.

i v takovém případě se jeví jako užitečné vybrat pouze některé části pořadu a původní komentář nahradit vlastním.⁴⁹ Je nezbytné, aby učitel celé video nejdříve zhlédl sám, jen tak může dopředu upozornit své žáky na pasáže, kterým mají věnovat zvýšenou pozornost, vysvětlit důležité výrazy, u kterých předpokládá, že se s nimi žáci ještě nesetkali apod. Bezprostředně po zhlédnutí videopořadu by měla následovat společná diskuze, ve které dostanou žáci příležitost zeptat se na cokoliv, čemu ve videu nerozuměli, co je zaujalo a čemu by chtěli věnovat více prostoru.⁵⁰ Jednou z pedagogických zásad, uplatňujících se při aplikaci videa do výuky, je zásada aktivity zajištěná aktivizačními prvky, jako je právě příprava a pokládání otázek ke zhlédnutému pořadu.⁵¹ Na závěr by měl pedagog shrnout učební pasáž prezentovanou skrze video a sdělit, co zhlédnutí videa a následná diskuze přinesly.⁵²

S využitím videa v projektové nebo mezipředmětové výuce přichází i Národní pedagogický institut ČR ve svém projektu nazvaném *Virtuální škola*. Podle oficiálního webu Národního pedagogického institutu tento projekt funguje jako vývojová laboratoř pro inovované výukové materiály pro školy. Deset témat zabývajících se např. rovnoprávností žen a mužů, klimatickou změnou, světem práce ve 21. století apod. nabízí učitelům kvalitní výukový materiál obsahující metodické listy pro učitele i pracovní listy pro žáky. Součástí metodických listů k tématům je doporučení ke zhlédnutí pořadů a krátkých videí, které poskytla Česká televize, mediální partner projektu.⁵³

⁴⁹ KRÁTKÁ, Jana a Patrik VACEK. *Audiovizuální edukace jako součást mediální výchovy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 60 ISBN 978-80-210-4684-9.

⁵⁰ ŠIMONÍK, Oldřich. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: MSD s.r.o. Brno, 2005, s. 132. Škola v praxi, svazek 3. ISBN 80-86633-33-0.

⁵¹ KRÁTKÁ, Jana a Patrik VACEK. *Audiovizuální edukace jako součást mediální výchovy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 60 ISBN 978-80-210-4684-9.

⁵² Videá do výuky: stručná metodika. ČT edu [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/novinka/video-do-vyuky>

⁵³ Virtuální škola. Národní pedagogický institut České republiky [online]. Praha [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.npi.cz/virtualniskola?highlight=WyJ2emRlbGF2YW5pliwicG9tb2NpliwidGVsZXZpemUiLCJ2emRcdTAxMWJsXHUwMGUxdlx1MDBiMW5cdTAwZWQgcG9tb2NcdTAwZWQiXQ==>

3. ČT edu

ČT edu je internetový výukový portál ČT, nabízející vytipované části pořadů z archivu ČT rozdělené podle témat a stupňů vzdělání.⁵⁴ Web ČT edu byl spuštěn 1. dubna 2020 s přibližně třemi tisíci videi⁵⁵, dnes, po třech letech provozu, obsahuje ČT edu bezmála jedenáct tisíc videí, přes tři tisíce pracovních listů doplňujících výuková témata a přes šedesát edukačních her, přičemž každý měsíc jsou na web nahrávány desítky nových výukových materiálů.⁵⁶ ČT projekt ČT edu původně připravovala jako pomůcku pouze pro učitele, ale situace roku 2020, kdy se Česká republika potýkala s pandemií covidu-19, školy byly zavřené a vyučování probíhalo na dálku, přiměla ČT zpřístupnit tento portál nejen učitelům, ale také rodičům a dětem, ČT edu je otevřený bez registrace všem s internetovým připojením.⁵⁷ Portál ČT edu byl spuštěn tři týdny po uzavření škol, o mnoho měsíců dřív, než ČT plánovala testovat první pilotní verzi projektu.⁵⁸ Vedoucí projektu Alžběta Plívovalá k ČT edu říká, že video nemůže nahradit výuku naživo, ale díky své názornosti se může stát užitečným a zábavným doplňkem v procesu vzdělávání.⁵⁹ Ředitel Národního pedagogického institutu Ivo Jupa roli videa jako nosiče vzdělávacího obsahu také hodnotí příznivě. Podle Jupy je učení autentické a přináší zajímavý obsah, protože videa nevznikala primárně jako učebnice. Videá na ČT edu se také často netýkají pouze jednoho předmětu, žáci se díky tomu učí zasazovat témata do širšího kontextu a látky propojovat.⁶⁰

3.1 Vývoj fungování ČT edu

Za první měsíc provozu web ČT edu zaznamenal přes 270 tisíc jednotlivých návštěv. Velkou skupinu tvořili návštěvníci ze stránek Google Classroom, e-mailů nebo webu skolaonline.cz. Tento údaj potvrzuje, že učitelé, podle dostupných údajů převážně na základních školách, začali ČT edu hned po spuštění využívat při dálkovém vyučování.⁶¹ Tomáš Mikeska, ředitel pražského Gymnázia Evolution, kladně hodnotí především to, že se na výběru a zpracování

⁵⁴ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2020. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1759.pdf?v=2>

⁵⁵ ČT spouští vzdělávací web ČT edu, na úvod má tři tisíce videí. MediaGuru [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/03/ct-spousti-vzdelavaci-web-ct-edu-na-uvod-ma-tri-tisice-videi/>

⁵⁶ ČT edu [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz>

⁵⁷ ČT spouští vzdělávací web ČT edu, na úvod má tři tisíce videí. MediaGuru [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/03/ct-spousti-vzdelavaci-web-ct-edu-na-uvod-ma-tri-tisice-videi/>

⁵⁸ KOLÁŘ, Vít. Komunikace a vnější vztahy České televize v roce 2020 [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1845.pdf?v=1&_ga=2.263917449.400724484.1654352354-%20525164755.1548357030

⁵⁹ ČT spouští vzdělávací web ČT edu, na úvod má tři tisíce videí. MediaGuru [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/03/ct-spousti-vzdelavaci-web-ct-edu-na-uvod-ma-tri-tisice-videi/>

⁶⁰ Rok, kdy se mezi učebnice dostala i vzdělávací videa. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9426>

⁶¹ S ČT edu se v dubnu vzdělávalo přes čtvrt milionu lidí. Web nejvíce využívají učitelé a žáci základních škol. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9194&strana=2=1&category=2>

videí pro ČT edu podíleli učitelé z praxe, kteří ví, co a jak ve výuce funguje.⁶² ČT za projekt ČT edu získala v roce 2020 několik ocenění, mezi nimi jmenuji cenu filmového festivalu Zlín za mimořádný počin, který přispěl ke zmírnění dopadů krize na vzdělávání dětí, včetně popularizace vědy; a Filmovou cenu Technologické agentury ČR za popularizaci vědy mezi mládeží. Výroční zpráva o činnosti ČT v roce 2020 uvádí, že cílovou skupinu v tomto roce tvořili primárně učitelé, sekundárně rodiče, plnící často roli průvodců vzdělání, žáci a studenti nejčastěji ČT edu navštívili skrze odkaz zasláný učitelem. Nejnavštěvovanější byla videa pro I. stupeň, následuje II. stupeň, předškolní vzdělávání a naposledy videa pro střední školu. Nejnavštěvovanějšími předměty byly český jazyk a literatura, přírodověda, vlastivěda a prvouka pro I. stupeň, pro II. stupeň dějepis.⁶³

V roce 2021 se návštěvnost ČT edu zvedla oproti předchozímu roku v průměru o 18 %, měsíční návštěvnost se pohybovala kolem 130 tisíc uživatelů. ČT získala za ČT edu několik ocenění v soutěži Cený Lemur (obor public relations), mimo jiné cenu pro absolutního vítěze. Vývoj v návštěvnosti jednotlivých vzdělávacích stupňů je srovnatelný s předchozím rokem, vedou videa pro I. stupeň v závěsu s II. stupněm. Nejnavštěvovanějšími předměty byly vlastivěda, dějepis a český jazyk a literatura pro I. stupeň.⁶⁴

Ve třetím roce fungování si uživatelé stáhli na webu ČT edu téměř milion a půl pracovních listů. ČT edu zaznamenalo v tomto roce velký zájem o bilingvní česko-ukrajinské materiály, které pomáhají dětem přicházejícím před válkou z Ukrajiny rychleji se adaptovat do české společnosti a výuky v českých školách, dále pak o témata spojená s válkou, jadernými zbraněmi, bezpečností, energiemi nebo například úsporami.⁶⁵

ČT klade důraz na kvalitu a odbornou garanci obsahu ČT edu, na tvorbě obsahu se podílí učitelé, didaktici a další odborníci na vzdělávání. Videa jsou odborně vybírána a vytvářena z původních pořadů ČT, každá vytvořená sekvence dostává svůj název, anotaci a je zařazena do stupňů vzdělávání, předmětů a témat, vyhledávání usnadňují přiřazená klíčová slova. ČT navázala při tvorbě obsahu spoluprací s několika organizacemi, například

⁶² S ČT edu se v dubnu vzdělávalo přes čtvrt milionu lidí. Web nejvíce využívají učitelé a žáci základních škol. Česká televize[online]. Praha: Česká televize, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9194&strana=2=1&category=2>

⁶³ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2020. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1759.pdf?v=2>

⁶⁴ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2021. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2022 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1903.pdf?v=3>

⁶⁵ Z nuly na 1,5 milionu za tři roky. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9905&strana=2=1&category=2>

s British Council pro předmět anglický jazyk nebo organizací Post Bellum, se kterou spolupracuje na námětech do výuky a pracovních listech k dějepisu.⁶⁶

3.2 Zahraniční inspirace pro ČT edu – BBC Bitesize

Jak jsem zmínila v první kapitole této práce, BBC patří mezi průkopníky v přístupech ke vzdělávání a vytváření doplňkových služeb ke klasickému vysílání. Hlavní projekt BBC Education v rámci online vzdělávání představuje BBC Bitesize, který byl jednou z inspirací pro vznik obdobného projektu ČT – ČT edu. BBC Bitesize nabízí videa, audio nahrávky, hry, písemné materiály a další. Kromě školních vzdělávacích materiálů BBC Bitesize přináší rady a inspiraci pro výběr budoucího zaměstnání, podpůrné články při prožívání obtížných osobních situací a také materiály pro rodiče, jak se vyrovnat s nepříjemnými situacemi, které při rodičovství mohou vzniknout.

BBC Bitesize se dělí, stejně jako jeho česká alternativa podle stupňů vzdělávání a věku uživatelů, na Primary (3 až 11 let), Secondary (11 až 16 let) a Post-16 (16 a více let). Materiály kopírují vzdělávací osnovy všech zemí Spojeného království, pro žáky mladší 16 let jsou k dispozici kromě angličtiny pro děti z Walesu ve velštině a pro děti ze Skotska ve skotské gaelštině. Ve skupině Post-16 už je vše jen v angličtině.⁶⁷ Jako doplněk a podpora předchozích tří věkových skupin dětí existuje ještě BBC Bitesize Careers a BBC Bitesize Support. První zmíněný vznikl ve spolupráci s odborníky a mladými lidmi, mimo odborné poradenství nabízí více než 300 profilů k různým zaměstnáním a oborům. Pro konec roku 2022 a začátek 2023 měla BBC Education v plánu zaměřit se na „zaměstnání, která využívají moderní jazyky, zdravotnické obory a obory oslavující klíčové okamžiky – např. kreativní odvětví k oslavě 100 let BBC.“⁶⁸ BBC Bitesize Support představuje prostor pro dotazy týkající se náročných situací spojených se studiem a dospíváním, jako může být např. zvládání stresu, šikana, objevování vlastní identity a další.⁶⁹ Studenti zde dostávají odpovědi a rady od odborníků. Webové stránky také nabízí tipy, jak pečovat o duševní zdraví, zvládat studium apod.⁷⁰

V současnosti se návštěvnost BBC Bitesize pohybuje kolem 2,5 milionu unikátních uživatelů v průměru každý týden během školního roku. V roce 2022 byl web vyhodnocen jako nejčastěji

⁶⁶ KOLÁŘ, Vít. Komunikace a vnější vztahy České televize v roce 2020 [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1845.pdf?v=1&_ga=2.263917449.400724484.1654352354-%20525164755.1548357030

⁶⁷ About the BBC: BBC Education. BBC [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/>

⁶⁸ FOULKES, Helen. BBC Education Briefing for the UK Education sector: 22 November [online]. BBC, 2022 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/briefing-22-november-2022.pdf>

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ BBC Bitesize: Study Support [online]. BBC [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/articles/zv3bvwx>

využívaný a nejužitečnější zdroj pro studenty absolvující závěrečnou zkoušku The General Certificate of Secondary Education (GCSE).⁷¹

3.3 Návrhy na zlepšení ČT edu v kontextu BBC Bitesize

Sandra Leaton Gray a David Scott z Institutu vzdělávání na University College London provedli v roce 2016 evaluaci programu BBC Bitesize. Zaměřovali se na rozdíly mezi osnovami zemí Spojeného království, výukovými trendy, aplikací různých vzdělávacích materiálů či technik jako je např. „online learning“. V závěru své studie napsali několik obecných doporučení ke zlepšení BBC Bitesize.⁷² Já bych se nyní ráda pokusila z pohledu uživatele ČT edu posoudit, zda by tato doporučení byla vhodná i pro ČT edu nebo zda jsou v českém projektu již zabudována (studie je z roku 2016, ČT edu startovalo v roce 2020). Dle dostupných zdrojů jsem podobné srovnání, ani návrhy na zlepšení ČT edu nikde nenašla. Můj uživatelský pohled tvoří vlastní zkušenosti z užívání online vzdělávacích nástrojů (ČT edu, BBC Bitesize, Duolingo, Onlinejazyky.cz).

Gray se Scottem podotýkají, že studenti budou postupem času požadovat vyšší míru interaktivity, než tomu bylo dříve, tomu by se dalo napomocť prostřednictvím aplikace pro chytré telefony. U tohoto kroku bohužel může hrozit k jisté diskriminaci dětí z horších sociálních poměrů, kteří nemají přístup k moderním technologiím. Ve střednědobém horizontu výzkumníci uvažují o možnosti přejít na individuálnější přístup, kdy si uživatelé budou moci založit, ať už na webové stránce nebo v aplikaci, svůj vlastní účet, kde budou mít zaznamenané, jakými sekcemi už prošli, zda jsou relevantní pro jejich školy (v Británii se osnovy lehce liší podle zemí), jak dlouho na webu studovali, a to prostřednictvím metrik a specifických nástrojů monitorujících zapojení uživatele do učiva.⁷³

Obě sledované platformy variantu vytvoření vlastního profilu mají, BBC Bitesize nabízí možnost přidat si předměty, ze kterých bude dotyčný skládat GCSE. V uživatelském profilu ČT edu si student může vytvářet seznamy oblíbených videí, námětů či pracovních listů, pomůže mu to pak v rychlejší orientaci na stránce. Ani jeden z webů ještě ale nenabízí fungování v mobilní aplikaci, ani měření času stráveného studiem obsahu stránky. Myslím, že měřený čas strávený studiem na BBC Bitesize nebo ČT edu může mít na studenty motivační efekt, student si například bude moci nastavit denní cíl 20 minut studia a v jeho uživatelském profilu se mu bude měřit úspěšnost plnění tohoto cíle.

⁷¹ About the BBC: BBC Education. BBC [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/>

⁷² LEATON GRAY, Sandra a David SCOTT. Evaluation of the BBC's Bitesize Programme [online]. London's Global University, 2016 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1493175/1/BBC%20Bitesize%20UCL%20advice.pdf>

⁷³ Tamtéž.

Dále bylo studií doporučeno uvádění jasných a jednoznačných informací o aktuálních požadavcích na zkoušky.⁷⁴ BBC Bitesize klade dle mého názoru na tento aspekt větší důraz než ČT edu. Připravit studenty na celonárodní srovnávací zkoušky GCSE bylo jedním ze základních kamenů BBC Bitesize (tehdy GCSE Bitesize)⁷⁵ a stále se tomu věnuje značná část webu v kategorii Secondary pro žáky ve věku 11 až 16 let, kde si žáci mohou rovnou u předmětu vybrat specifikaci zkoušky GCSE. Myslím si, že ČT edu se naopak více zaměřuje na podporu celé šíře studia a náplň jednotlivých ročníků, napovídá tomu i odlišné rozdělení podle vyučovacích předmětů a v nich témat podle vzdělávacích osnov, zkouškám se i tak věnuje. Konkrétně k maturitní zkoušce vytvořila ČT s odbornou garancí Národního pedagogického institutu pořad s názvem *Dáme to!*, ve kterém studenti maturitních ročníků řeší úlohy z předchozích let, jejich počínání následně zhodnotí pedagog a předá tipy, jak podobné úlohy úspěšně a efektivně řešit. Mezi doporučeními byla mimo jiné zmíněna podpora samostatného zkoumání, efektivních studijních dovedností a navrhování aktivit, které může student dělat pro osvojení daného předmětu učení.⁷⁶

⁷⁴ LEATON GRAY, Sandra a David SCOTT. Evaluation of the BBC's Bitesize Programme [online]. London's Global University, 2016 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1493175/1/BBC%20Bitesize%20UCL%20advice.pdf>

⁷⁵ AUCKLAND, George. Educational Services by BBC Public Service Broadcasting in the New Era [online]. 2008, str. 4 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: http://www.nhk.or.jp/bunken/english/reports/pdf/08_no6_04.pdf

⁷⁶ Dáme to!: Tipy k maturitě. ČT edu [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/porad/dame-to>

4. Vznik obsahu pro ČT edu

Obsah ČT edu je tvořen primárně původními pořady z archivu ČT. Sekundárně potom ve velmi omezené míře vlastní výrobou ČT edu videí. Od spuštění ČT edu takto vzniklo jen několik pořadů – *Nebojte se matematiky*, *Dáme to!* a *Čeština s Mínou a Týnou*. Podle Alžběty Plívové, vedoucí ČT edu, je tvorba vlastního obsahu pro ČT edu cestou budoucího rozvoje této služby, vývoj tímto směrem je však finančně přímo závislý na financování ČT a jejích možnostech.⁷⁷ Cest ke vzniku vlastního pořadu ČT edu je několik. Obecně přichází s novými náměty kreativní producenti, kteří předkládají své projekty programové radě ČT k posouzení. Pořady *Dáme to!* a *Čeština s Mínou a Týnou* vzešly z iniciativy vedení ČT edu a na jejich vzniku spolupracovalo ČT edu s Národním pedagogickým institutem (dále jen NPI).⁷⁸

V ČT se nyní fungování ČT edu věnují tři lidé, jejichž hlavním úkolem je naplňovat obsahovou strategii ČT edu. „Samotný obsah, tedy výběr a rešerše videí, tvorba pracovních listů, pak zpracovává tým spolupracujících učitelů a pedagogů. Každý předmět má svého hlavního odborného garanta, který spolupracuje s dalšími učiteli, rešeršisty, experty. Těch je několik desítek. Pracují narázově, podle toho, jakou agendu zadává obsahový tým ČT edu,“ píše Alžběta Plívová.⁷⁹

4.1 Spolupráce mezi ČT edu a NPI

NPI je příspěvková organizace přímo řízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále jen MŠMT), která vznikla na podzim roku 2019 sloučením Národního institutu dalšího vzdělávání a několika dalších ústavů.⁸⁰ NPI s pomocí svého velkého odborného aparátu pomáhá zajistit přenos inovací ve vzdělávání do školské praxe, vytváří rámcové vzdělávací programy, poskytuje metodickou podporu a mnoho dalšího, pro komunikaci s regiony má NPI svá vlastní krajská pracoviště.⁸¹

Jedním z prvních společných projektů ČT a NPI byl pořad *UčíTelka*, který vzešel z diskuze mezi ČT a MŠMT při spuštění distanční výuky.⁸² Odbornou garantkou pořadu byla Hana Splavcová, vedoucí oddělení pro předškolní vzdělávání a 1. stupeň NPI.⁸³ Vysílání tohoto vzdělávacího pásma spustila ČT na kanálu ČT2 pouhých pět dní po uzavření českých škol, a to 16. března 2020. Jeho spuštění podle společnosti Kantar CZ zaznamenalo 94 % rodičů

⁷⁷ PLÍVOVÁ, Alžběta [online interview] 6.5.2023 [cit.:2023-05-06]

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ ŠTĚPÁNEK, Jan [interview] 4.4.2023 [cit.:2023-05-06]

⁸¹ Národní pedagogický institut České republiky: O institutu [online]. Praha [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://www.npi.cz/onas/o-institutu>

⁸² PLÍVOVÁ, Alžběta [online interview] 6.5.2023 [cit.:2023-05-06]

⁸³ ŠTĚPÁNEK, Jan [interview] 4.4.2023 [cit.:2023-05-06]

a za první měsíc svého fungování oslovilo v průměru přes 65 % dětí ve věkové skupině 6-10 let.⁸⁴

Jan Štěpánek, vedoucí oddělení komunikace NPI, říká, že výrazným hybatelem propojování s ČT a projektem ČT edu byl covid.⁸⁵ Další spolupráce, kterou přinesl covid, byl projekt, jež měl pomoci maturantům s přípravou na zkoušky. “Byl to první maturitní ročník, který zasáhla karanténa během covidu. Měli jsme přijít s řešením, které by studentům umožnilo se nějakým způsobem doučit a třeba i z domova ty věci dohnat. Tehdy jsme ve velmi rychlém režimu v řádu jednotek týdnů přišli s konceptem, který prošel naším odborným schvalovacím kolečkem a vznikl pořad *Dáme to!*“ říká Jan Štěpánek.⁸⁶

Dosud posledním ze společných projektů NPI a ČT edu je pořad *Čeština s Mínou a Týnou*, který má ukrajinským dětem pomoci naučit se nenásilnou formou základy češtiny a ve výuce ho mohou využít i učitelé, kteří jazyky primárně nevyučují. Jan Štěpánek z NPI hodnotí tuto spolupráci jako dobrý příklad propojení *know-how* ČT s *know-how* NPI na základě potřeby ze škol, kterou NPI identifikovalo pomocí dotazníkového šetření na vybraném vzorku škol.⁸⁷ “Vznikla pracovní skupina, kde byly kolegyně zabývající se začleňováním dětí s odlišným mateřským jazykem a společně s ČT vybrali původní dětský pořad ČT určený pro výuku základů němčiny [*Němčina s Mitzi a Maus*], který se zdál být pro tyto účely vhodným. Společně jsme ho předabovali do češtiny, doplnili metodickými materiály pro učitele a vznikla *Čeština s Mínou a Týnou*.”⁸⁸

Podle obou dotazovaných, Alžběty Plíkové a Jana Štěpánka, je spolupráce mezi oběma institucemi spíše nárazová. ČT edu se ale podle Alžběty Plíkové snaží vést kontinuální dialog, což znamená také být v obraze ohledně aktuálních potřeb českého školství a učitelů.⁸⁹ Jan Štěpánek říká, že se NPI s ČT dává dohromady, když nastane nějaká krize, v minulosti hlavně pandemie covidu-19 a válka na Ukrajině. “Myslím si, že naše každodenní agenda je tak nabitá, že jsou zapotřebí významné akce, u nichž zase dojde k propojení. V každodenním shonu na strategické ukotvení chybí čas a prostor.” Uznává ale, že by měli najít společný postup práce i v běžných procesech.⁹⁰ Také Alžběta Plíková píše, že by spolupráce mohla být více institucionalizovaná a mít dlouhodobější plán společných aktivit.⁹¹

⁸⁴ Pásmo UčíTelka oslovilo nadpoloviční většinu dětí 6-10 let. MediaGuru [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-05-14]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/04/pasmo-ucitelka-oslovilo-nadpolovicni-vetsinu-deti-6-10-let/>

⁸⁵ ŠTĚPÁNEK, Jan [interview] 4.4.2023 [cit.:2023-05-06]

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ PLÍVOVÁ, Alžběta [online interview] 6.5.2023 [cit.:2023-05-06]

⁹⁰ ŠTĚPÁNEK, Jan [interview] 4.4.2023 [cit.:2023-05-06]

⁹¹ PLÍVOVÁ, Alžběta [online interview] 6.5.2023 [cit.:2023-05-06]

ČT edu je podle Plíkové i po třech letech stále spíše na začátku své cesty, ke zlepšení by mělo dojít v obsahovém pokrytí více předmětů, oblastí a témat. ČT edu bude mimo jiné rozšiřovat nabídku vlastních web-only videí a zdokonalovat web také po vývojové stránce. “Musíme vyvíjet interaktivnější formy pro porozumění, zapamatování a pochopení probíraných látek. vést aktivní dialog s učiteli, žáky a rodiči, abychom dokázali reagovat na jejich potřeby. A možná do budoucna rozšířit ČT edu o pátý pilíř – vzdělávání dospělých,” říká Alžběta Plíková, podle které vše zmíněné potřebuje čas, kapacity, a tedy i odpovídající financování ČT edu, respektive ČT.⁹²

⁹² PLÍKOVÁ, Alžběta [online interview] 6.5.2023 [cit.:2023-05-06]

Závěr

Ve své práci jsem na základě průzkumu pramenných zdrojů uvedla, jaké je legislativní ukotvení vzdělávací funkce televize veřejné služby v České republice. Na základě Kodexu ČT a výročních zpráv popisují, jak ČT k této roli přistupuje, jakým vysílaným obsahem a doplňkovými službami ji naplňuje. Z přehledu jejích vzdělávacích aktivit lze pozorovat, že v posledních letech dochází k výraznému posunu, zejména díky spuštění vlastního vzdělávacího online portálu ČT edu, čímž ČT následuje trend zahraničních vysílatelů.

Provedená komparace ČT s britskou televizí veřejné služby BBC ukázala, že obě zmíněné instituce považují svůj edukační cíl za jeden z hlavních. Srovnáním českého portálu ČT edu s jeho britskou alternativou BBC Bitesize zobrazují rozdíly v nabídce a zaměření webů. S využitím studie Sandry Leaton Gray a Davida Scotta z University College London ukazují možnosti zlepšení, původně navržená pro BBC Bitesize, jež může aplikovat ČT edu. Je to například možnost vytvoření uživatelsky příjemnějšího prostředí na webu, kde si bude moci každý uživatel upravit svůj vlastní profil, nastavit požadovaný vzdělávací cíl a pomocí metrik měřit čas strávený studiem na daném vzdělávacím portálu. Tento krok může žáky využívající ČT edu motivovat při učení.

V práci také objasňuji proces vzniku obsahu ČT edu, který tvoří primárně krátká tematická videa pocházející do velké míry z archivu ČT. Z něj je vybírají zkušení pedagogové a dále doplňují pracovními listy a dalšími materiály za dohledu odborného garanta pro každý vyučovací předmět. Malou část obsahu pro ČT edu si ČT vyrábí sama a do budoucna by portfolio svých web-only videí chtěla rozšířit. Na této vlastní tvorbě obvykle spolupracuje s Národním pedagogickým institutem, jež pořadům poskytuje mimo jiné metodiku a odbornou garanci. Spolupráce mezi ČT a NPI probíhá nárazově na jednotlivých projektech, není institucionalizovaná a nemá nastavený rámcový plán dlouhodobých aktivit. Zástupci obou institucí, se kterými jsem pro účely práce vedla rozhovor, jsou změnám v tomto ohledu nakloněni. Zapotřebí by však podle nich bylo systémové změny, která by zástupcům ČT edu a NPI umožnila věnovat se vedle své obvyklé pracovní agendy společně nastaveným vzdělávacím cílům.

Pro účely své bakalářské práce jsem své téma úzce vymezila tak, aby odpovídalo předpokládanému rozsahu práce. Do budoucna se nabízí rozšíření výzkumu mezi učitele, jež ČT edu ve své výuce využívají. Bylo by jistě zajímavé zjistit, jakými cestami ČT nebo NPI pedagogy oslovuje, zda a jakou jim poskytuje metodickou podporu a jaké jsou nejčastější formy využití videí ve vyučování. Neméně zajímavý by byl také výzkum mezi žáky zkoumající jejich tematické či žánrové preference vzdělávacích videí a způsobů začlenění videí do výuky.

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 228 s. ISBN 8071788880

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

JIRÁK, Jan a Radim WOLÁK, ed. *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Radioservis, 2007. ISBN 978-80-86212-58-6.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-731-5004-2.

KRÁTKÁ, Jana a Patrik VACEK. *Audiovizuální edukace jako součást mediální výchovy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 83 s. ISBN 978-80-210-4684-9.

MAŠEK, Jan. *Audiovizuální komunikace výukových médií*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2002, 126 s. ISBN 8070829052.

MCQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002. 447 s. ISBN 80-7178-714-0.

POTTER, W. James. *Media Effects*. SAGE Publications, 2012. ISBN 9781544308500.

SUCHÝ, Adam. *Mediální zlo – mýty a realita: souvislost mezi sledováním televize a agresivitou dětí* [online]. Praha: Triton, 2007 [cit. 2023-05-14]. ISBN 978-80-7254-926-9.

ŠIMONÍK, Oldřich. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: MSD s.r.o. Brno, 2005. 141 s. Škola v praxi, svazek 3. ISBN 80-86633-33-0.

Legislativní zdroje:

Kodex České televize, čl. 2. Praha: Česká televize, 2003. ISBN 80-85005-46-8

Kodex České televize, čl. 10. Praha: Česká televize, 2003. ISBN 80-85005-46-8.

Zákon o České televizi č. 483/1991 Sb. §2 odst. 1

Zákon o České televizi č. 483/1991 Sb. §2 odst. 2

Výroční zprávy:

FOULKES, Helen. *BBC Education Briefing for the UK Education sector: 22 November* [online]. BBC, 2022 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/briefing-22-november-2022.pdf>

FRIDRICH, Milan. *Zpráva o vzdělávání ve vysílání České televize v roce 2019*. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2020 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z:

https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1676.pdf?v=1&_ga=2.109283654.2108170727.1672221673-1550057633.1672221670

KOLÁŘ, Vít. Komunikace a vnější vztahy České televize v roce 2020 [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1845.pdf?v=1&_ga=2.263917449.400724484.1654352354-%20525164755.1548357030

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2020. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1759.pdf?v=2>

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2021. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2022 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1903.pdf?v=3>

Internetové zdroje:

About the BBC: BBC Education. BBC [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/whatwedo/publicservices/learning/>

About the BBC: Charter and Agreement. BBC [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/governance/charter>

AUCKLAND, George. Educational Services by BBC Public Service Broadcasting in the New Era [online]. 2008 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: http://www.nhk.or.jp/bunken/english/reports/pdf/08_no6_04.pdf

BARCLAY, Steven. The BBC School Broadcasting Council and the Education System 1935–1971. *Media History* [online]. 2022, 2021, 28(2), 214-229 [cit. 2023-04-23]. ISSN 1368-8804. Dostupné z: doi:10.1080/13688804.2021.1917350

BBC Bitesize: Study Support [online]. BBC [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/articles/zv3bvwx>

BBC: vzor digitální České televize. ČT24 [online]. Praha: Česká televize, 2011 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/nazory/1263875-bbc-vzor-digitalni-ceske-televize>

British Broadcasting Corporation. Britannica [online]. 2023 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/British-Broadcasting-Corporation>

Copy of Royal Charter for the continuance of the British Broadcasting Corporation. BBC [online]. BBC, 2016 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/2016/charter.pdf

ČT edu [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz>

ČT spouští vzdělávací web ČT edu, na úvod má tři tisíce videí. MediaGuru [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/03/ct-spousti-vzdelavaci-web-ct-edu-na-uvod-ma-tri-tisice-videi/>

Dáme to!: Tipy k maturitě. ČT edu [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/porad/dame-to>

LEATON GRAY, Sandra a David SCOTT. Evaluation of the BBC's Bitesize Programme [online]. London's Global University, 2016 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1493175/1/BBC%20Bitesize%20UCL%20advice.pdf>

Národní pedagogický institut České republiky: O institutu [online]. Praha [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: <https://www.npi.cz/o-nas/o-institutu>

NIELSEN ADMOSPHERE, A.S. ATO: Z médií dávají děti nejčastěji přednost televizi, ta předčí i počítačové hry nebo internet [online]. Praha: Asociace televizních organizací, 2018 [cit. 2023-05-06]. Dostupné z: https://simar.cz/assets/media/files/assets/uploads/180409_ATO_Z_medii_davaji_deti_nejcas-teji_prednost_televizi_ta_predci_i.pdf

Pásmo UčíTelka oslovilo nadpoloviční většinu dětí 6-10 let. MediaGuru [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-05-14]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/04/pasmo-ucitelka-oslovilo-nadpolovicni-vetsinu-deti-6-10-let/>

Preambule a pravidla: Kodex ČT. Česká televize [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-05-21]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

Rok, kdy se mezi učebnice dostala i vzdělávací videa. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2021 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9426>

S ČT edu se v dubnu vzdělávalo přes čtvrt milionu lidí. Web nejvíce využívají učitelé a žáci základních škol. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2020 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9194&strana-2=1&category=2>

Video do výuky: stručná metodika. ČT edu [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/novinka/video-do-vyuky>

Virtuální škola. Národní pedagogický institut České republiky [online]. Praha [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.npi.cz/virtualniskola?highlight=WyJ2emRlbGF2YW5pliwicG9tb2NpliwidGVsZXZpemUiLCJ2emRcdTAxMWJsXHUwMGUxdlx1MDBIMW5cdTAwZWQgcG9tb2NcdTAwZWQiXQ==>

Zákony. Česká televize [online]. Praha: Česká televize [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>

Z nuly na 1,5 milionu za tři roky. Česká televize [online]. Praha: Česká televize, 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=9905&strana-2=1&category=2>

Rozhovory:

ŠTĚPÁNEK, Jan [interview] 4.4.2023 [cit.:2023-05-06]

PLÍVOVÁ, Alžběta [online interview] 6.5.2023 [cit.:2023-05-06]